

ØkoNorm - Økologiske normtal ved klimaberegninger på bedriftsniveau

Beregning af klimaaftrykket i økologisk fjerkræproduktion

Udgivet af

Innovationscenter for Økologisk Landbrug
Agro Food Park 26
8200 Aarhus N

+45 78780120

info@icoel.dk

Forfattere

Julie Cherono Schmidt Henriksen; Malene Myllerup

Henvendelser vedr. notatet

Malene Myllerup; mamy@icoel.dk

Citeres som

Myllerup, M. 2026. Beregning af klimaaftrykket i økologisk fjerkræproduktion. 5 sider
Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Fagfællebedømmelse

Erik Fog

Finansiering

Grøn Fond – Finanslovsmidler

Udarbejdelse af rapporten

Forfatterne har i forbindelse med udarbejdelse af rapporten indhentet viden fra en række vidensinstitutioner og virksomheder. Herunder SEGES Innovation.

Forsidefoto

Sven Hermansen.

Sammendrag

Projektet *ØkoNorm – Økologiske normtal ved klimaberegninger på bedriftsniveau* har undersøgt, om det nuværende beregningsgrundlag for klimaaftryk i økologisk fjerkræproduktion i tilstrækkelig grad afspejler de særlige produktionsforhold i økologisk landbrug. Gennemgangen viser, at de nuværende normtal og emissionsfaktorer tager højde for blandt andet direkte gødningsafsætning på marken/udearealer, men at der er behov for målinger for at opdatere dette datagrundlag samt undersøge om det afspejler virkeligheden. Desuden er der forskelle i fodring, hvor økologisk fjerkræ har adgang til grovfoder.

Der er samtidig identificeret mangler i datagrundlaget for klimaaftrykket fra økologiske fodermidler og grovfoder. De nuværende data skelner ikke systematisk mellem økologiske og konventionelle fodermidler, hvilket kan påvirke hvor retvisende klimaaftrykket fra økologiske husdyrproduktioner er.

Samlet viser projektet, at der fortsat er behov for udvikling af normtal, emissionsfaktorer og foderdata for at sikre et mere retvisende beregningsgrundlag for økologisk fjerkræproduktion.

Introduktion og baggrund

I 2030 indføres der i Danmark en klimaafgift på husdyrproduktionen, for at nå det nationale klimamål. De nuværende normtal tager ikke højde for de særlige forhold der er gældende for økologiske produktioner i forhold til foder, staldsystemer og at dyrene er udegående/har adgang til udearealer. Fjerkræ er umiddelbart ikke omfattet af den kommende husdyrafgift, men det kan ikke udelukkes, at de også bliver omfattet af en afgift i fremtiden.

Det har derfor stor betydning for den enkelte bedrift med husdyrproduktion, i forhold til den kommende klimaafgift, at normtallene er opdateret og retvisende for de økologiske staldsystemer. For at opnå retvisende beregningsgrundlag af emissionerne pr. dyr i de økologiske systemer, er de bagvedliggende normtal derfor nødt til, så vidt muligt, at tage hensyn til de anderledes forhold der er ved at producere økologisk.

Aarhus Universitet, DCA, har som myndighedsbetjening, ansvaret for løbende at holde normtal opdateret, men hensyn til økologiske produktionsforhold har indtil videre ikke været i fokus fra myndighedernes side i denne opgave.

ESGreenTool climate er det eneste danske klimaværktøj, der er udviklet til alle produktionsgrene i Danmark. Der er dog mangler i beregningsgrundlaget, når der ses nærmere på algoritmerne og normtallene bag klimaberegninger for økologiske grise og fjerkræ. Dette bør opdateres, så de økologiske landmænd får en retvisende beregning af bedriftens klimapåvirkning.

I projektet "ØkoNorm – Økologiske normtal ved klimaberegninger på bedriftsniveau" var formålet, at sikre at de rette fagligheder og institutioner samarbejder om en relevant og retvisende opdatering og implementering af beregningsgrundlaget for klimaaftrykket på økologiske fjerkræproduktioner. Desuden var formålet at sikre en opdatering af beregningsmetoder i eksisterende klimaværktøjer på bedriftsniveau.

Materialer og metoder

Der er set nærmere på litteraturen samt normtal og emissionsfaktorer, som anvendes til beregninger af klimaafttrykket i den konventionelle og økologiske fjerkræproduktion.

Specielt normtal har haft fokus og problematikkerne for den økologiske griseproduktion er diskuteret med relevante fagpersoner hos Aarhus Universitet.

Resultater og diskussion

Normtal

Økologiske slagtekyllinger og æglæggere skal have adgang til et udeareal. Typisk ligger det i forlængelse af stalden. Udearealet er indhegnet og beplantet med træer og buske. I normtallene er det estimeret, at gødningsafsætningen i udearealet er 8 % af den totale afsætning. I normtallene fremgår det ikke, hvor mange timer dyrene opholder sig i stald og udeareal under danske forhold. Der mangler viden og en opdatering af data på dette område for at normtallene kan blive mere præcise. Dette vil give et bedre grundlag for fremtidige normtal og for klimaberegninger, der mere præcist afspejler den økologiske produktionsform.

Foder

Foder udgør en væsentlig del af klimaafttrykket fra husdyrproduktionen, da produktionen af fodermidler blandt andet medfører udledning af drivhusgasser fra dyrkning, gødskning, forarbejdning og transport. Klimaafttrykket fra de enkelte fodermidler indgår derfor som en central parameter i beregningen af husdyrproduktionens samlede klimaafttryk.

I de nuværende klimaberegninger anvendes data fra en europæisk/international foderdatabase (GFLI), hvor klimaafttrykket for de enkelte fodermidler er angivet ud fra standardiserede produktionsforudsætninger. Datagrundlaget skelner imidlertid ikke systematisk mellem konventionelt og økologisk producerede fodermidler. Det betyder, at forskelle i blandt andet dyrkningspraksis, gødningsanvendelse, udbytter og input af hjælpestoffer ikke nødvendigvis afspejles i klimaafttrykket.

Der mangler desuden et tilstrækkeligt datagrundlag for økologisk grovfoder. Anvendelsen af konventionelle data medfører, at klimaafttrykket fra foderproduktionen ikke afspejler de faktiske forhold i økologisk landbrug.

Der er således behov for et mere differentieret datagrundlag, hvor klimaafttrykket for relevante fodermidler og grovfoder kan beregnes på baggrund af økologiske produktionsforhold. Dette vil kunne bidrage til en mere retvisende opgørelse af klimaafttrykket fra økologiske husdyrproduktioner. Problemstillingen er diskuteret med fagspecialister hos SEGES Innovation, som bekræfter at opdatering af foderdata har lange udsigter.

Konklusion

Projektet *ØkoNorm – Økologiske normtal ved klimaberegninger på bedriftsniveau* har vist, at det nuværende beregningsgrundlag for klimaafttryk fra økologisk fjerkræproduktion ikke i tilstrækkelig grad afspejler de særlige produktionsforhold i økologisk landbrug. Særligt adgangen til udearealer adskiller sig fra konventionel produktion, idet en del af gødningen afsættes direkte på marken. De eksisterende normtal angiver at 8 % af gødningen afsættes i udearealer, men der er behov for et opdateret datagrundlag for at kvantificere om det er en korrekt estimering.

Der er også identificeret væsentlige mangler i datagrundlaget for foder. De anvendte data fra GFLI skelner ikke systematisk mellem økologiske og konventionelle fodermidler, og der mangler især data for økologisk grovfoder. Det betyder, at en væsentlig del af beregningsgrundlaget ikke nødvendigvis afspejler de faktiske produktionsforhold i økologisk landbrug.

Samlet viste det, at der er behov for en fortsat målrettet udvikling af beregningsgrundlaget for økologisk husdyrproduktion. Dette er afgørende for at sikre, at klimaafttrykket afspejler de faktiske produktionsforhold og emissionsniveauer på økologiske fjerkræbedrifter.